

3. Руденко Г.М. Проблеми кадрового складу державної служби та шляхи їх вирішення / Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Windows/Downloads/VSUNU_2013.
4. Витко Т.Ю. Добір кандидатів на державну службу в Україні: соціологічний аналіз та перспективи розвитку / Т.Ю. Витко // Вісник державної служби України. – 2010.
5. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. – 3-тє вид., переробл. та допов. – К.: Атіка, 2009.
6. Мельник І.М. Особливості державної кадрової політики у сфері вдосконалення механізмів добору персоналу державної служби [електронний ресурс]. / І. М. Мельник. – Режим доступу: www.academy.gov.ua.
7. Мунтяну А. Про стратегію державної кадрової політики України / А. Мунтяну // Буковинський вісник державної служби та місцевого самоврядування. – 2010. – № 3.
8. Стратегія державної кадрової політики України. Проект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/Windows/Downloads/strategia.pdf.

Житник О.М.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

ДИВЕРГЕНЦІЯ ЕВОЛЮЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ РОЗВІДУВАЛЬНИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРОТИДІЇ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ ЯК АДАПТАЦІОГЕНЕЗ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Актуальність наукових досліджень щодо діяльності національних розвідувальних служб, зокрема їх реформування до обрисів сьогодення з поглядами у майбутнє, з огляду на їх закритість досить незначна. Даній тематиці присвячено такі наукові праці вітчизняних дослідників, а саме: В. А. Юсупова [12], М. В. Грека [2], В. Г. Пилипчука [6], М. В. Погорецького [7], О. М. Полковніченка [8], В. Сідака [10], А. В. Угача [11], М. Б. Кубявка, Л. Б. Кубявка та Ю. М. Тесля [4], В. І. Гусєв та Ю. О. Пилипенко [3], Д. Ліщука [5] та інших.

З урахуванням Закону України «Про національну безпеку України» [9], який прогнозованого приведе до наступного витку реформування розвідувальних служб, дослідження дивергенції їх еволюційного процесу необхідно розглядати саме через призму збройного конфлікту на Сході України, що у свою чергу набуває майбутніх обрисів ситуації на шталт північно-західного пакистанського регіону ФАТА, який протягом багатьох десятиріч де-юре належить Пакистану, а де-факто керується рухом Талібан [13]. Саме тому, розв'язання «гібридних конфліктів» потребує безумовної професійності, найважливішими чинниками якого є робота спецслужб. Позбувшись де-юре «позаблокового статусу», Україна «де-факто» залишилася самостійним гравцем на «перехресті зіткнення цивілізацій», тому більшість

зовнішньополітичних та внутрішньо економічних проблем мусить вирішувати самостійно, незважаючи на амбітні цілі стратегічного характеру.

Наслідок реформування спецслужб, як приклад, може бути розглянуто на «демонізованому» КДБ УРСР, реформа якого за рекомендаціями відповідних радників та експертів, на думку автора, й привела до непередбачуваної (ефект метелика) безпекової ситуації, яка сталася у державі на даний час. Так, під гаслами демократичних перетворень та відкритості, наприкінці свого існування, КДБ в Україні у серпні 1991 року набув остаточну форму та отримав специфічний напрям реформування: монолітна та цілковита безпекова система протягом нетривалого часу перетворилася на де-кілька, практично та функціонально не пов'язаних між собою.

Одним із перших кроків на цьому шляху стало створення комісії з розроблення Концепції органів державної безпеки України. Враховуючи її напрацювання, а також роботу Комісії ВРУ по реорганізації органів державної безпеки, 20 вересня 1991 року ВРУ ухвалила постанову «Про створення Служби національної безпеки України», якою одночасно й було ліквідовано КДБ УРСР. У грудні 1991 року відповідно до Указу Президента України розпочалося створення системи органів і підрозділів військової контррозвідки (перша хвиля розвалу КДБ УРСР). Таким чином, здавалося, розв'язувалася проблема забезпечення державної безпеки у ЗСУ, НГУ, Прикордонних військах та інших військових формуваннях. 25 березня 1992 року ВРУ прийняла Закон України «Про Службу безпеки України», а вже 1 грудня 2005 року ВРУ ухвалено Закон «Про Службу зовнішньої розвідки України» та виведено в окрему структуру колишнє 1 Управління КДБ УРСР (друга хвиля розвалу КДБ УРСР). Колишнє 8 Управління КДБ УРСР протягом тривалого часу входило до складу ліквідованого Департаменту спеціальних телекомунікаційних систем та захисту інформації СБУ, та на виконання прийнятого 23 лютого 2006 року Закону України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» також реформовано в окрему структуру (третья хвиля розвалу КДБ УРСР). На таку ж долю чекало й Головне управління прикордонних військ КДБ СРСР, трансформоване у Державну прикордонну службу України, та колишнє 9 Управління КДБ УРСР, яке як державний правоохоронний орган спеціального призначення отримало назву Управління державної охорони України.

В умовах сьогодення, зіткнувшись з майже «неповоротким» механізмом управління розвідслужбами, на замовлення Адміністрації Президента України та за участю РНБО України, американській корпорації RAND, було замовлено дослідження щодо ефективності функціонування сектору безпеки і оборони України та діяльності спецслужб, за результатом проведення у 2015 році якого, українській стороні вказано на конкретні «білі плями» в системі управління, координації та взаємодії між українськими розвідувальними службами, основними з яких є [14]: (1) проблеми координації, які призводять до неефективної роботи та втрати довіри між спецслужбами (наявність випадків переваги відомчих інтересів над загальнодержавними); (2) наявність власного потенціалу стратегічної розвідки МОУ, частково пов'язаного з тим, що СБУ не

завжди ділиться інформацією; (3) можливість орієнтування СБУ на власні пріоритети, які не потребують координації з іншими організаціями, частково тому, що СБУ має масштабні ресурси, включаючи свої власні тактичні підрозділи, які, як правило не інтегровано з іншими розвідками, та як наслідок існування частой необхідності підтримання операції інших силових структур; (4) потреба значного та постійного управління ефективністю координації діяльності розвідувальних організацій та обміном розвідувальною інформацією; (5) децентралізація розвідувальних органів України; (6) створений у 2015 році Об'єднаний комітет з питань розвідувальної діяльності при Президентові України з метою підвищення ефективності роботи розвідувальних органів так і не зміг досягти інтеграції та координації розвідувальних органів.

Крім того, НАТО спільно з ЄС було запропоновано СБУ концепцію реформування [1] (четверта хвиля розвалу КДБ УРСР), яка триває поспіль третій рік. Анонсована реформа, яка розроблялась у взаємодії з Консультативною місією ЄС, не придумала нічого кращого, ніж стверджувати «пріоритети гендерної рівності» як стратегічний принцип реформи.

Ураховуючи викладене, можна зробити висновок, що в умовах існування феномену адаптаціогенезу публічного управління у сфері діяльності спецслужб, сектор безпеки і оборони України поступово втрачає основоположний принцип управління національною безпекою: централізація управління – децентралізація виконання, при повній та/або частковій «горизонтальній взаємодії».

З прийняттям Закону України «Про національну безпеку України» бере начало нова реформа силових відомств, що й серед іншим передбачаються й зміни у роботі спецслужб. Через півроку після ухвалення в цілому цього закону має бути розроблений і поданий до парламенту новий законопроект «Про Службу безпеки України». Черговий виток реформування СБУ призведе до непередбачуваності подій у майбутньому, зокрема «входом» військової служби контррозвідки до складу ЗСУ (п'ята та остання хвиля розвалу КДБ УРСР).

Список використаних джерел:

1. Грицак В.: ми прагнемо створити збалансовану спецслужбу нового зразка: [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт СБУ. – Режим доступу: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/2/view/2948#.7jueF9F1.dpbs>.
2. Грек М.В. Загальна характеристика організаційної побудови СБУ / В.М. Грек // Європейські перспективи: Адміністративне право. – 2012. – № 2. – С. 92-98.
3. Гусев В.І. Військова контррозвідка – гарант боєздатності ЗСУ / В.І. Гусев, Ю.О. Пилипенко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2006. – № 572: Держава та армія. – С. 130-133.
4. Кубявка М.Б., Кубявка Л.Б., Тесля Ю.М. Можливості застосування теорії несилового впливу в військовій контррозвідці / М.Б. Кубявка, Л.Б. Кубявка, Ю.М. Тесля // Scientific Journal «ScienceRise». – 2015. – № 2/1 (7). – С. 18-22.
5. Ліщук Д. Окремі аспекти воєнного мистецтва гетьмана П. Сагайдачного у військовій кампанії 1618 року: роль козацької розвідки й контррозвідки / Д. Ліщук // Питання історії України. – 2008. – Т. 11. – С. 181-185.

6. Пилипчук В.Г. Проблеми дослідження новітньої історії органів безпеки та розвідки в контексті розвитку сектору безпеки України / В.Г. Пилипчук // Стратегічні пріоритети. – 2012. – № 3 (24). – С. 114-119.
7. Погорецький М.В. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність»: проблеми застосування окремих норм / М.В. Погорецький // Вісник Академії правових наук України. – 2001. – № 3 (26). – С. 205-213.
8. Полковніченко О.М. Шляхи удосконалення практичної діяльності СБУ щодо реалізації правоохоронної функції держави / О.М. Полковніченко // Форум права. – 2011. – № 4. – С. 571-576.
9. Закон України «Про національну безпеку України»: [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво ВРУ. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
10. Сідак В. Спецслужби Української Держави / В. Сідак // Студії з архівної справи та документознавства. – 1999. – Т. 5. – С. 116-123.
11. Угач А.В. Діяльність української контррозвідки під час Другої світової війни в історіографії / А.В. Угач // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Історія та археологія». – 2013. – Вип. 21. – С. 180-186.
12. Юсупов В.А. Організація та формування СБУ: напрями реформування / В.А. Юсупов // Науковий вісник Академії муніципального управління: Серія «Право». – 2014. – № 2. – С. 173-178.
13. Sayed Wiqar Ali Shah Political Reforms in the Federally Administered Tribal Areas of Pakistan (FATA): Will it End the Current Militancy? // Sayed Wiqar Ali Shah / Heidelberg Papers in South Asian and Comparative Politics / South Asia Institute Department of Political Science Heidelberg University. – Working Paper № 64. – January 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://crossasia-journals.uni-heidelberg.de/index.php/hdpapers/article/view/2232>.
14. Security Sector Reform in Ukraine «Improve Intelligence Coordination» // Published by the RAND Corporation / Santa Monica, Calif., Olga Olikier: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1400/RR1475-1/RAND_RR1475-1.pdf.

Козачишина Т.О.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЗА ЧАСІВ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ У 1917–1919 РР.

Гене́за Української держави свідчить, що у різні історичні періоди розвитку суспільства бюджетно-податкова політика формувалась і здійснювалась разом з державотворенням та відповідала особливостям самої історичної епохи: способу виробництва, видам джерел державних надходжень і напрямам здійснення державних витрат, способам оподаткування і методам фінансування бюджету тощо. Специфічних рис бюджетно-податкова політика набула і за часів становлення української державності у 1917–1919 рр.

В результаті Лютневої революції 1917 р. і падіння самодержавства, на українських землях, що перебували у складі Російської імперії, сформувалась